

APLIKASI ICT DALAM PENGAJARAN PENDIDIKAN ISLAM SEMASA LATIHAN MENGAJAR

Azhar Bin Muhammad & Nurul Huda Binti Abdul Wahab
Fakulti Pendidikan
Universiti Teknologi Malaysia

ABSTRAK : Kajian ini bertujuan mengenal pasti tahap pengaplikasian ICT dalam kalangan guru pelatih SPI dari Fakulti Pendidikan, UTM. Satu set soal selidik yang mengandungi 49 item telah diedarkan kepada responden. Seramai 82 orang responden telah dipilih untuk menjawab soal selidik ini yang terdiri daripada pelajar tahun 3 dan 4 SPI. Data yang diperolehi dianalisis dengan menggunakan perisian komputer *Statistical Packages for Social Sciences (SPSS)* Versi 12.0 untuk mengira kekerapan, peratusan dan min. Nilai kebolehpercayaan soal selidik ini ialah $\alpha = 0.722$. Dapatan kajian menunjukkan bahawa guru pelatih SPI mempunyai tahap kemahiran ICT yang tinggi, di samping mempunyai sikap yang positif terhadap penggunaan ICT dalam P&P. Namun, terdapat beberapa masalah yang timbul untuk mengaplikasikan ICT dalam pengajaran. Oleh itu, beberapa cadangan telah dibuat bagi pihak yang berkenaan supaya dapat mengambil tindakan untuk meningkatkan keberkesanan pengajaran dengan mewujudkan suasana pembelajaran yang lebih kreatif.

ABSTRACT : The purpose of this study is to identify the use of ICT among SPI trainee teachers from the Faculty of Education, UTM. A set of questionnaire comprising 49 questions were distributed to the respondents. The respondents consist of 82, third and fourth year SPI students. The data was analyzed using the *Statistical Packages for Social Sciences (SPSS) Version 12.0* to measure frequency, percentage and mean. The reliability value of this questionnaire was $\alpha = 0.722$. Overall the analysis showed that SPI trainee teachers have a high level of ICT skills and positive attitude for using ICT in T&L. However, they also have some problems using ICT in their teaching. There are several suggestions made to those concern to take appropriate action to increase the effectiveness of teaching with creative learning environment.

Katakunci : *ICT, SPI trainee teachers, Statistical Packages for Social Sciences (SPSS)*.

PENGENALAN

Perkembangan teknologi maklumat di Malaysia bermula pada tahun 1960-an dengan penggunaan komputer yang digunakan oleh Lembaga Peperiksaan, Kementerian Pelajaran Malaysia. Namun, ia hanya digunakan untuk memproses data untuk kegunaan pentadbiran dan pengurusan pendidikan.

Kini, bidang teknologi maklumat ini terus berkembang dengan drastiknya di Malaysia, dengan penubuhan *MSC (Multimedia Super Corridor)* yang bertujuan menjadikan Malaysia sebuah negara maju pada abad ke-21. Perubahan ini juga turut akan memberi kesan terhadap corak pemikiran rakyat supaya memiliki pemikiran yang lebih terbuka dan mampu membentuk pemikiran kelas pertama ke arah lebih berdaya saing seiring dengan kemajuan teknologi kini.

Perlu diketahui juga bahawa mata pelajaran Pendidikan Islam ini umumnya melibatkan beberapa komponen yang dilihat bersesuaian dengan tema penggunaan ICT dalam P&P (Pengajaran dan Pembelajaran). Oleh itu, guru dicadangkan supaya menggunakan komputer untuk memastikan keberkesanan P&P Pendidikan Islam di samping dapat menarik minat pelajar untuk belajar. Sebagai langkah permulaan, latihan mengajar (LM) disediakan oleh pihak Fakulti Pendidikan, UTM yang antara lain tujuannya ialah penguasaan ilmu yang dimiliki oleh setiap guru pelatih dapat dinilai,

termasuk ilmu mengaplikasikan ICT. Peluang yang diberikan ini seharusnya digunakan dengan sebaiknya oleh guru pelatih untuk mengharmonikan ilmu ICT dalam pengajaran mereka.

PERNYATAAN MASALAH

Pendidikan Islam merupakan mata pelajaran penting yang memberi penekanan kepada pembentukan akhlak yang mulia. Namun, sehingga kini kemampuan mata pelajaran ini dalam menjana akhlak mulia terus menjadi persoalan. Justeru itu, corak P&P Pendidikan Islam yang sering dianggap mundur dilihat sebagai punca yang menjadi penyumbang kepada masalah ini.

Justeru itu, pendekatan yang digunakan oleh guru Pendidikan Islam (GPI) dalam menyampaikan pengajaran mereka seharusnya lebih mampu untuk mendekatkan ilmu-ilmu agama ini dengan jiwa pelajar. Untuk mewujudkan keadaan ini, pengkaji berpendapat bahawa penggunaan ICT sebagai cara terbaik untuk menarik perhatian dan minat pelajar mempelajari ilmu.

Namun, permasalahan yang dapat dilihat pada hari ini ialah penggunaan ICT dalam kalangan GPI tidak diaplikasikan. Kaedah *chalk and talk* menyebabkan pengajaran Pendidikan Islam kelihatan lesu dan hambar. Berdasarkan kepada keadaan ini, pengkaji berpendapat bahawa kajian ini perlu dilakukan ke atas guru pelatih Pendidikan Islam, UTM. Ini memandangkan guru-guru pelatih daripada program Sarjana Muda Sains Serta Pendidikan (Pengajian Islam) (SPI), UTM telah dilatih dengan penggunaan kemudahan ICT di samping bahan-bahan multimedia yang lain. Oleh itu, gabungan ilmu teknologi maklumat dan ilmu agama ini telah melahirkan guru-guru pelatih yang mempunyai pakej yang lengkap sebagai seorang tekno-da'i.

OBJEKTIF KAJIAN

- i. Mengetahui kemampuan guru pelatih Pendidikan Islam UTM mengaplikasikan kemahiran ICT dalam P&P.
- ii. Mengetahui sikap guru pelatih Pendidikan Islam UTM terhadap pengaplikasian ICT dalam P&P.
- iii. Mengetahui masalah yang dihadapi oleh guru pelatih Pendidikan Islam UTM untuk mengaplikasikan ICT dalam P&P.

KEPENTINGAN KAJIAN

Kajian ini dapat memberi maklum balas dan manfaat kepada guru pelatih Pendidikan Islam UTM terhadap kemampuan menggunakan elemen ICT dalam P&P. Selain itu, kajian ini juga berkepentingan untuk mengenal pasti sikap serta masalah yang dihadapi oleh mereka untuk menggunakan ICT dalam P&P.

Kajian ini juga dapat memberi makluman kepada pihak tertentu seperti Fakulti Pendidikan, UTM mengenai kemampuan guru pelatih SPI memanfaatkan kemudahan ICT sepanjang tempoh latihan mengajar agar dapat mengambil tindakan yang sewajarnya.

SKOP KAJIAN

Kajian ini difokuskan kepada pelajar-pelajar SPI yang telah menjalani latihan mengajar, iaitu pelajar tahun 3 dan 4 SPI, UTM sesi 2008/2009. Jumlah pelajar tahun 3 dan 4 SPI adalah seramai 86 orang.

METODOLOGI KAJIAN

Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian bertujuan mencari jawapan kepada andaian-andaian pengkaji. Oleh itu, kajian ini bertujuan mengetahui tahap pengaplikasian ICT dalam P&P dalam kalangan guru pelatih SPI UTM sepanjang menjalani sesi latihan mengajar.

Kajian ini merupakan kajian jenis deskriptif iaitu satu tinjauan secara soal selidik di mana ia bermatlamat untuk mendapatkan sesuatu yang sedang berlaku dan mendapatkan maklumat mengenai peristiwa yang berlaku. Kaedah tinjauan ini merupakan pengkajian sosial yang digunakan secara meluas. Ia digunakan untuk mendapatkan maklumat tentang latar belakang responden, tahap kemahiran, sikap serta masalah yang dihadapi oleh guru pelatih dalam mengendalikan ICT dalam P&P Pendidikan Islam.

Pengkaji menggunakan soal selidik sebagai instrumen kerana soal selidik ini dapat mengurangkan kos perbelanjaan dan menjimatkan masa bagi pengumpulan data. Di samping itu, soal selidik ini mengandungi arahan dan soalan-soalan untuk dijawab oleh semua responden yang terlibat dalam kajian ini. Kesemua data yang diperolehi daripada soal selidik ini akan dianalisis secara kuantitatif.

Selain itu, pengkaji turut menggunakan kajian perpustakaan sebagai salah satu reka bentuk kajian. Pengkaji telah mencari bahan-bahan yang bersesuaian dengan tajuk kajian di perpustakaan untuk rujukan, panduan dan mendapatkan maklumat tertentu sepanjang kajian dijalankan. Selain daripada Perpustakaan Sultanah Zanariah (PSZ) UTM, pengkaji juga menggunakan perpustakaan awam dan perpustakaan universiti tempatan yang lain. Antaranya ialah Perpustakaan Negara Malaysia, Perpustakaan Universiti Malaya dan Perpustakaan Universiti Kebangsaan Malaysia. Pengkaji merujuk kepada buku-buku, jurnal, kajian yang lepas dan sumber-sumber yang berkaitan. Melalui bahan-bahan yang didapati, pengkaji cuba menganalisis dan mengulas bahan-bahan tersebut.

SAMPEL KAJIAN

Sampel kajian ini terdiri daripada sebahagian populasi, iaitu pelajar tahun 3 dan 4 SPI yang telah menjalani latihan mengajar seramai 82 orang tidak termasuk pengkaji. Kajian ini dijalankan di kampus induk Universiti Teknologi Malaysia (UTM), Skudai, Johor.

INSTRUMEN KAJIAN

Instrumen yang akan digunakan dalam kajian ini berbentuk soal selidik yang diubah suai dari kajian lepas dan beberapa item soalan yang dibina sendiri oleh pengkaji. Pengkaji mengubah suai soalan yang diperolehi dari kajian Jamaluddin Ahmad, Tajularipin Sulaiman & Sidek Mohd Noah (2008) dalam Zainudin Abu Bakar *et al.* Penggunaan soal selidik dilihat bersesuaian kerana data yang diperolehi daripada responden adalah tepat. Ini kerana mereka merasa lebih selamat untuk memberikan jawapan kepada soal selidik yang tidak memerlukan mereka menulis nama sendiri serta jawapan responden akan dirahsiakan oleh pengkaji.

KAJIAN RINTIS

Kajian rintis merupakan kajian awal yang dilakukan sebelum kajian sebenar. Ia bertujuan untuk menguji tahap kesahan dan kebolehpercayaan bagi item-item soal selidik yang telah dibentuk. Menurut Mohd. Majid Konting (2004: 218), melalui kajian rintis, kesesuaian dan ketepatan soalan serta format yang digunakan dapat dikenal pasti. Selain itu, kajian rintis juga dapat mengenalpasti kelemahan soal selidik dan ia perlu diperbaiki untuk menghasilkan soal selidik yang baik.

Responden bagi kajian rintis ini dipilih secara rawak. Mereka terdiri daripada 10 orang pelajar dari tahun 4, Sarjana Muda Pendidikan Dengan Kepujian (Pendidikan Islam) dari Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM). Responden ini dipilih kerana mereka mempunyai ciri-ciri yang sama dengan sampel yang hendak diuji.

Setelah kajian rintis dijalankan, analisis terhadap dapatan kajian rintis dilakukan untuk mengetahui nilai kebolehpercayaan item soalan yang dibina. Keputusan analisis kajian rintis mendapati bahawa nilai *Alpha Cronbach* secara keseluruhannya adalah sebanyak 0.722. Ini membuktikan item-item yang dibina mempunyai kebolehpercayaan tinggi. Hasil dapatan daripada kajian rintis ini digunakan untuk mendapatkan hasil dapatan kepada kajian sebenar.

DAPATAN KAJIAN

Jadual 1 : Purata Min Keseluruhan Bagi Tahap Kemahiran Penggunaan ICT Dalam Kalangan Guru Pelatih SPI

Item	Min	Purata Min Keseluruhan
1	4.62	4.16
2	4.67	
3	4.15	
4	4.21	
5	4.12	
6	3.87	
7	3.18	
8	3.88	
9	3.51	
10	4.49	
11	4.55	
12	4.59	
13	4.52	
14	4.21	
15	3.9	
Keseluruhan Min	62.47	

Daripada jadual di atas, nilai min keseluruhan bagi tahap kemahiran penggunaan ICT dalam kalangan guru pelatih SPI adalah tinggi, iaitu 4.16. Oleh itu, dapatlah dirumuskan bahawa keseluruhan guru pelatih SPI mempunyai tahap kemahiran penggunaan ICT yang tinggi. Ini bersesuaian dengan sukatan pelajaran program ini sendiri yang memberikan penekanan kepada penguasaan ICT di samping penerapan ilmu-ilmu agama.

Jadual 2 : Purata Min Keseluruhan Bagi Tahap Kemahiran Penggunaan ICT Dalam Kalangan Guru Pelatih SPI

Item	Min	Purata Min Keseluruhan
16	3.96	4.32
17	4.52	
18	4.49	
19	4.43	
20	4.18	
21	4.13	
22	3.68	
23	4.37	
24	4.46	
25	4.28	
26	4.39	
27	4.67	
28	4.65	
29	4.09	
30	4.55	
Keseluruhan Min	64.85	

Daripada jadual di atas, nilai min keseluruhan bagi tahap kemahiran penggunaan ICT dalam kalangan guru pelatih SPI adalah tinggi, iaitu 4.16. Oleh itu, dapatlah dirumuskan bahawa keseluruhan guru pelatih SPI mempunyai tahap kemahiran penggunaan ICT yang tinggi. Ini bersesuaian dengan sukatan pelajaran program ini sendiri yang memberikan penekanan kepada penguasaan ICT di samping penerapan ilmu-ilmu agama.

Jadual 3 : Purata Min Keseluruhan Bagi Sikap Guru Pelatih SPI Terhadap Penggunaan ICT Dalam P&P

Item	Min	Purata Min Keseluruhan
16	3.96	4.32
17	4.52	
18	4.49	
19	4.43	
20	4.18	
21	4.13	
22	3.68	
23	4.37	
24	4.46	
25	4.28	
26	4.39	
27	4.67	
28	4.65	
29	4.09	
30	4.55	
Keseluruhan Min	64.85	

Purata min keseluruhan bagi sikap guru pelatih SPI terhadap penggunaan ICT dalam P&P yang dapat dilihat dalam jadual di atas berada pada min yang tinggi, iaitu 4.32. Ini menunjukkan bahawa guru pelatih SPI mempunyai sikap yang positif terhadap penggunaan ICT dalam P&P. Guru pelatih SPI juga dilihat berminat untuk mengaplikasikan ICT dalam pendidikan.

Jadual 4 : Purata Min Keseluruhan Bagi Masalah Yang Dihadapi Oleh Guru Pelatih SPI Untuk Mengaplikasikan ICT Dalam P&P

Item	Min	Purata Min Keseluruhan
31	4.06	3.29
32	3.44	
33	3.71	
34	3.98	
35	3.26	
36	3.09	
37	2.67	
38	2.71	
39	3.4	
40	3.48	
41	3.35	
42	2.4	
43	3.05	
44	4.34	
45	2.48	
Keseluruhan Min	49.42	

Jadual 4 pula membincangkan purata min keseluruhan bagi masalah yang dihadapi oleh guru pelatih SPI untuk mengaplikasikan ICT dalam P&P. secara keseluruhannya, purata min berada pada tahap sederhana. Ini menunjukkan bahawa guru pelatih SPI kurang menghadapi masalah untuk mengaplikasikan ICT dalam P&P.

PERBINCANGAN

Maklumat latar belakang responden yang pertama ialah jantina. Jumlah keseluruhan responden seramai 82 orang yang terdiri daripada 24 orang pelajar lelaki (29.3%) dan 58 orang pelajar perempuan (70.7%). Dapatan kajian menunjukkan pelajar perempuan lebih ramai daripada pelajar lelaki. Dapatan ini didapati hampir menyamai beberapa kajian lain, antaranya kajian Siti Nor Aziah Mohd Daruri (2006:75) yang mendapati bahawa majoriti bakal guru di Fakulti Pendidikan UTM terdiri daripada pelajar perempuan. Hasil kajiannya juga mengatakan bahawa majoriti pelajar perempuan lebih berminat terhadap profesion perguruan ini dan ingin menjadikan bidang ini sebagai kerjaya mereka.

Analisis seterusnya berkaitan dengan taburan responden mengikut tahun pengajian. Dapatan kajian menunjukkan bahawa 36 orang pelajar (43.9%) adalah pelajar tahun 3 manakala 46 orang pelajar (56.1%) adalah pelajar tahun 4 SPI. Pada pandangan pengkaji, item ini perlu dimasukkan untuk melihat jumlah pelajar mengikut tahun pengajian.

Seterusnya analisis berkaitan dengan taburan responden mengikut umur. Dapatan kajian menunjukkan bahawa majoriti responden, iaitu seramai 72 orang (86.8%) yang berumur 20 hingga 25 tahun. Ini kerana jumlah pengambilan pelajar lepasan STPM atau STAM lebih ramai berbanding yang lain. Pengkaji berpendapat item ini adalah perlu bagi melihat tahap penggunaan ICT dalam P&P mengikut tahap umur.

Analisis seterusnya berkaitan dengan tempat menjalani latihan mengajar. Dapatan kajian menunjukkan bahawa majoriti responden, iaitu 67 orang (81.7%) ditempatkan di sekolah menengah

kebangsaan biasa, dan selebihnya mendapat penempatan di sekolah berasrama penuh, sekolah menengah kebangsaan agama dan sekolah teknik. Item ini perlu dimasukkan untuk melihat peranan setiap kategori sekolah dalam menyediakan persekitaran pembelajaran yang dilengkapi dengan ICT.

RUJUKAN

- Ahmad Mohd. Salleh (2004:8) *Pendidikan Islam: Falsafah, Sejarah dan Kaedah Pengajaran Pembelajaran*. Shah Alam. Fajar Bakti Sdn. Bhd.
- Azam Aziz (2000). *Penggunaan Komputer Di Kalangan Guru-Guru di Sekolah Kebangsaan Lubuk Merbau, Daerah Padang Terap, Kedah*. Universiti Teknologi Malaysia. Projek Sarjana Muda.
- Baharuddin Aris *et al.* (2003). *Sains Komputer: Teknik Dan Teknologi*. Batu Caves: Venton Publishing (M) Sdn. Bhd.
- Baharuddin Aris, Rio Sumarni Shariffudin & Manimegalai Subramaniam (2002). *Reka Bentuk Perisian Multimedia*. Skudai : Universiti Teknologi Malaysia.
- Bunyah Iman (2000). *Satu Tinjauan Mengenai Penggunaan Komputer Di Kalangan Guru-Guru Sekolah Menengah (A) Negeri Daerah Kuala Terengganu*. Universiti Teknologi Malaysia. Projek Sarjana Muda.
- Cole, G. (2006). *101 Essential Lists For Using ICT In The Classroom*. London: Continuum International Publishing Group.
- Faridah Mohamed. (1995). *Sikap dan Persepsi Terhadap Penggunaan Komputer Di Kalangan Guru-Guru Pelatih Maktab Perguruan Temenggung Ibrahim*. Skudai : Universiti Teknologi Malaysia. Tesis Ijazah Kedoktoran.
- Fatimah Musa. (2006). *Tahap Kesiediaan Penggunaan Komputer Dan Internet Di Kalangan Pelajar-Pelajar 3 SPH dan 4 SPH*. Universiti Teknologi Malaysia. Projek Sarjana Muda.
- Hassan Langgulung. (1981). *Beberapa Tinjauan Dalam Pendidikan Islam*. Kuala Lumpur: Penerbitan Pustaka Antara.
- Hassan Langgulung. (1986). *Pengenalan Tamadun Islam Dalam Pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ismail Mahiran (2002). *Sejauhmana Minat, Kemahiran dan Penggunaan Komputer Dalam Proses Pengajaran Oleh Guru-Guru Teknikal di 4 Buah Sekolah Menengah Teknik di Negeri Sembilan*. Universiti Teknologi Malaysia. Projek Sarjana Muda.
- Jamalludin Harun & Zaidatun Tasir. (2005). *Multimedia: Konsep dan Praktis*. Batu Caves: Venton Publishing (M) Sdn. Bhd.
- K. Sampath, A. Pannirselvam & S. Santhana.(1984). *Intruduction To Educational Technology*.New Delhi: Sterling Publishers Private Ltd.
- Kamarudin Husin (1997). *Psikologi Bilik Darjah : Asas Pedagogi*. Kuala Lumpur : Utusan Publication & Distributors Sdn. Bhd.
- Kamus Dewan Edisi Keempat. (2005). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Mohamad Najib Abdul Ghafar (1999). *Penyelidikan Pendidikan*. Johor: Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Azul Mohamad Salleh. (2007). *Perkembangan Industri Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT) Kepada Masyarakat*. Dalam Samsudin Abdul Rahim & Mohd Safar Hasim. *Industri Komunikasi di Malaysia*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nur Fadilah Ibrahim (2000) *Penggunaan Komputer Di Kalangan Guru-Guru Sekolah Dato' Penggawa Timur, Johor Bahru (Luar Bandar)*. *Satu Tinjauan*. Universiti Teknologi Malaysia. Projek Sarjana Muda.
- Nurairhan Mat Daud (2000). *Computer Assisted Teaching : Training Strategies Dalam Sistem Pendidikan*. *Jurnal Pengurusan dan Kepimpinan Pendidikan*. Institut Aminudin Baki : Jilid 10 (1). Muka surat 43-49.

- Paridon Haji Sahid. (2008). *Integrasi ICT Dalam Pengajaran dan Pembelajaran: Isu dan Cabaran Ke Arah Pendidikan Bertaraf Dunia*. Dalam Ab Halim Tamuri *et al.* *ICT Dalam Pengajaran dan Pembelajaran*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Rozhan Mohd Idrus dan Mohd Nain Awang.(1998). *Perlaksanaan Pendidikan Telah Berubah...Tugas Guru Lebih Mencabar*. Kertas Kerja Konvensyen Teknologi Pendidikan Malaysia ke-10. Anjuran Pusat Teknologi Pendidikan Malaysia, Pusat Pendidikan Teknologi Pendidikan Kelantan dan Pusat Sumber Pendidikan Negeri Kelantan. Tema: Multimedia Pemangkin Pendidikan Cemerlang. 5-6 September 1998. Bertempat di Perdana Resort, PCB, Kota Bharu, Kelantan.
- Shuki Osman & Shaik Abdul Malik Mohamed Ismail. (2008). *Kebolehcapaian Kemudahan ICT Kepada Guru Pelatih*. Dalam Zainudin Abu Bakar *et al.* *Kemahiran ICT Di Kalangan Guru Pelatih IPTA Malaysia*. Shah Alam: Arah Pendidikan Sdn. Bhd.
- Siti Nor Aziah Mohd Daruri (2006). *Perlaksanaan Program Latihan Mengajar Dalam Tempoh 12 Minggu Oleh Guru-Guru Pelatih Fakulti Pendidikan*, Universiti Teknologi Malaysia. Projek Sarjana Muda.
- Tileston, D. W. (2004). *What Every Teacher Should Know About Media and Technology*. California: Corwin Press.
- Yusup Hashim. (1998). *Teknologi Pengajaran*. Shah Alam : Penerbit Fajar Bakti Sdn. Bhd.
- Zainudin Abu Bakar *et al.* (2008). *Penguasaan Kemahiran ICT Guru-Guru Pelatih di IPTA*. Dalam Zainudin Abu Bakar *et al.* (2008). *Kemahiran ICT Di Kalangan Guru Pelatih IPTA Malaysia*. Shah Alam: Arah Pendidikan Sdn. Bhd.
- Zaradi Sudin & Rozita Md Noh. (2003). *Penggunaan Komputer dalam Pengajaran Pendidikan Islam*. Prosiding Wacana Pendidikan Islam (Siri 3). Perkaedahan Pengajaran Pendidikan Islam: Antara Tradisi dan Inovasi. Universiti Kebangsaan Malaysia